MANETE IN DILECTIONE MEA

(Svećenik i Presv. Srce Isusovo)

Prevedeno s talijanskoga.

Dozvolom Duhovnog nadb. stola u Zagrebu, 17. 10. 1927. Br. 6601.

Tiskom Glasnika Srca Isusova u Zagrebu.

26952

Manete in dilectione mea

⟨Svećenik i presv. Srce Isusovo⟩

Mladim svećenicima,
da postanu apostolima
po Srcu Isusovom.

Prema trećem talijanskom izdanju.

ČITATELJU.

Već me odavna Isus potiče, da napišem nekoliko riječi za njegove svećenike. »*Ecce sto ad ostium et pulso*« (Otkr. III. 20). »*Vox dicentis: clama! Et dixi: Quid clamabo?*« (Iz. XL. 6).

Razumio sam što hoće. Hoće da govorim o Njegovom presvetom Srcu. A jer sam se oglušio, tražio je poslušnijega od mene ... »*Quem mittam?*« (Izv. VI. 8). Morao sam smjesta da odgovorim: »*Ecce ego, mitte me*«. (Ibid.) ... ali me je Njegova zapovijed zbunjivala ... Ja da govorim svećenicima? Kako da se usudim? Kakav je u mene ugled? »*Ego enim sum minimus apostolorum, qui non sum dignus vocari apostolus*« (I. Kor. XV. 9). Zbog moje malovjernosti htjedoh kao Jona da pobjegnem »*a facie Domini*« (Jon. I. 10). Molio sam ga da me pusti na miru, da me oslobodi tog nježnog naloga.

Izbrojio sam mu čitave litanije svojih bijeda, svoju sićušnost, svoju nedostojnost, svoju nesposobnost ... »*Domine Deus, ecce nescio loqui*« (Jer. I. 6).

Ali sve je bilo uzalud. Uostalom »*Quis restitit ei et pacem habuit?*« (Job IX. 4). Na koncu konca, jednog dana dobio sam odlučnu zapovijed. I više nije bilo kud kamo. »*Ad omnia quae mittam te ibis, et universa quaecumque mandavero tibi, loqueris*« (Jer. I. 7).

Morao sam da popustim, i nagodismo ugovor. Ja ću uzeti na se brigu i trud oko izdanja knjige, a On će da mi kazuje u pero što ću da pišem; ja ću biti prosti prepisivač, za koga nikome nije stalo, a sva će slava biti Njegova. Poslušah na koncu — bilo je i vrijeme — a On obeća, da će blagosloviti moj rad: »*Ne timeas, quia tecum ego sum*« (Ib. 8).

Evo to je povijest oveće sveske, koja će, nadam se, doskora izići (imat će naslov: »Oportet Illum regnare«). Iz nje sam međutim izvadio ovu knjižicu.

Dne 25. prošloga mjeseca ožujka, pod Marijinom zaštitom, ugledala je svijet prvi put, nekud strašljivo, ova knjižica.

Jadna knjižica! Žao mi te bilo! ... Sićušna, neugledna vanjskom opremom, puna štamparskih pogrješaka, bez pretenzija, bez ikakve atrakcije, bilo književne, bilo naučne ... upravo ništa! Tko će da na nju pogleda?

Ali je Isus bio obećao »*tecum ego sum*«, i sićušno je sjeme, uprkos svakom predviđenju donijelo »*fructum centuplum*« (Luk. VIII. 8).

Ja sam se prvi čudio... Ali nijesam smio da se čudim. Poslije toliko godina što Gospodinu služim, zar još nijesam upoznao Njegove običaje? »*Elegit... ea quae non sunt, ut ea quae sunt destrueret*« (I. Kor. I. 28).

Talijanski kler primio je ove stranice od srca, bratski, zanosno. Toliki biskupi i starješine redova jednodušno pohvališe knjižicu. Toliko se svećeničkih duša preobrazilo — osvojilo ih je Isusovo Srce... Prvo se izdanje raspačalo u malo mjeseci, drugo u nekoliko sedmica. Već je knjižica prevedena na francuski,[1] poljski,[2] engleski, njemački,[3] španjolski, madžarski, slovenski[4]... drugi se prevodi spremaju... Tko ne vidi kako Isus prolazi blagoslivljajući? Njemu, *jedinome i pravome* auktoru ovih stranica, nek je moja zahvala, Njemu samome nek je sva čast: »*Numquid gloriabitur securis, contra eum qui sectat in ea?*« (Izv. X. 15).

Neoskvrnjena Djevica, radost i utjeha svakog svećenika, nek otvori put do duša ovom trećem popravljenom i dotjeranijem izdanju; Ona neka blagoslovi pisca i čitatelje, i neka što prije svi svećenici, kako Isus želi, postanu poklonici i apostoli Njegovog presvetog Srca.

Na blagdan Navještenja Marijina, 25. ožujka 1925.

Nevrijedni sluga presv. Srca.

(... i mi povjerovasmo ljubavi; 1 Iv. 4, 16).
(... i mi povjerovasmo ljubavi; Iv. 4, 16).

— Upitasmo: Andele Božji, kakva je to samilosna jadikovka, što dopire u naše uši iz svih svetohraništa svijeta: *Tristis est anima mea usque ad mortem?*[5] Ne vidimo okrutnih mučila barbarske krvoločnosti, mučila što su raskidala nevino tijelo Sina Božjega, ne vidimo neizmjernu čašu punu gorčine...

[1] To se je izdanje tiskalo u 20.000 primjeraka. Dobiva se kod knjižare: Tequi, rue Bonaparte, Paris 6; u Paray le Monial-u (Saône-et-Loire), Secrétariat de l'intronisation, rue du Général Petit; u Lionu, Libr. du S. Coeur, place Bellecour.

[2] Izdali su ga OO. Isusovci u Krakovu i razaslano je svemu poljskome kleru.

[3] Njemački je prevod tiskan u Freiburgu (Švajcarska): Päpstliche Kanisiusdruckerei. Op. prev.

[4] Slovenski se prevod nabavlja kod Glasnika presv. Srca Jezusova Ljubljana, Zrinjskoga cesta 7. (Isusovci).

[5] Mat. XXVI. 38. Isus na nebu, dakle i u svetohraništu, ne trpi više, jer je proslavljen; ali on ne može da bude i nije neosjetljiv prema časti i pogrdama. Kad se dakle govori o sadašnjim patnjama njegova Srca, izražava se misao, koja je sasma u suglasu s kat. tradicijom. Ono Srce što je trpjelo za njegova smrtnog života, to Srce živi u svetohraništu. Tu je ono bezbolno kao i na nebu; veli se da trpi, jer je nekoć podnijelo fizične i moralne patnje u Muci; one su bile tim teže, što je Isus predvidao jasno i potanko ljudske grijehe do konca svijeta.

— I anđeo nam Euharistije odgovara: »To Isus plače, što ga je kršćanski puk tužno zaboravio; strašno, nepojmivo zaboravio žarište ljubavi, izvor života. Isus plače, jer je tu studen, mržnja i bijes protiv *onog božanskog Srca, koje je toliko ljubilo ljude, a ljudi mu uzvraćaju nehajem i nezahvalnošću.*[6] Ali nije tu još sve. Žalost Isusova u svetohraništu ima još jedan dublji uzrok. Znate li tko je kriv što su ljudi tako žalosno zaboravili presv. Srce? Kriv je tome — moram li to kazati? — nehaj sa strane jednog dijela svećenstva. Bijedni Isus! *Tako s njim postupaju duše, koje su njemu posvećene!*[7] Možda bi upravo pristajalo primijeniti ovoj strašnoj pojavi riječi velikog Pape: »*Causa sunt ruinae populi, Sacerdotes mali!*«[8]

ŽALOSNE STVARI.

Bilo je u lipnju godine 1902. Jedna se sveta duša u tišini klanjala Svetootajstvu ljubavi. I Isusov glas šanu na njezino uho: »Margareta je Marija otkrila moje Srce svijetu; ti ga otkrij mojim svećenicima. Privuci ih sve k mome Srcu. Trebaju mi oni, da izvršim svoje djelo... Moje je Srce čaša moje Krvi; ako ima itko na svijetu, tko može i mora da pije iz te čaše, to je sluga moga oltara. Neka dakle dođe k mome Srcu i pije...«[9]

Svećenici dakle dosada nijesu dolazili da piju iz presv. Srca, kako Isus želi?

Žalosna je to činjenica i svaki je dan na svoje oči gledamo. Recite mi, koliko ima svećeničkih duša, da su pravo, temeljito i ustrajno pobožne presv. Srcu? Koliko ih ima, da tu pobožnost revno među svijet šire? Tu, tu je izvor — ne tražimo drugdje — tolikim otpadima, tolikim sablaznima. I ovom bezboštvu, ovoj nečistoći što je poplavila svijet. Tu je uzrok i ne tražimo ga negdje drugdje. *Ideo inter vos multi infirmi... et dormiunt multi.*[10] A ipak svećenički bi život morao sav da bude vječna, potpuna i neprekidna izmjena ljubavi Srca Božjega i ljubavi srca čovječjega: *Si quis diligit me, et Pater meus diliget eum.*[11] Pisano je, dā smo mi čaše pune Isusa, da izlijevamo Isusa u duše. Tko može da shvati, koliku ljubav traži ova dvostruka služba: da se napajamo duhom Isusovim i da ga dajemo svijetu?

Koliko li je Isus uradio za svoje svećenike! Čitava je to hrpa milosti! Najprije milosti, kojima nas je očuvao, pa onda nježne milosti zvanja. Onda milosti po kojima smo napredovali i išli dalje, pa napokon neshvatljiva milost svetoga reda! *De tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum.*[12] A što da rečem o povjerenju što

[6] Sv. Margarita Marija: Vie et oeuvres I. 93, II. 355. [7] Ibid.

[8] Sv. Grgur: Registr. lib. XI., Ep. 69 ad Brunechildem reginam. P. L. 77, 1209.

[9] M. Luise Claret: Au service de Jésus prêtre, vol. II. K tome: Alleanza Sacerdotale Universale degli amici del S. Cuore, str. 18.

[10] Kor. XI. 30. [11] Iv. XIV. 23. [12] I. Petr. II. 9.

ga je imao u nas? Sve nam je povjerio: Crkvu, duše, Tijelo svoje, Krv svoju, Srce svoje presveto, Majku svoju neoskvrnjenu, ključeve svoga raja. A u dvama najuzvišenijim činima naše službe, udostojao se da nam pozajmi samu svoju osobu: *Ego te absolvo — Hoc est corpus meum.* Koliko li je on nama govorio, učio nas, napućivao! Nikakvu tajnu nije htio da sakrije od nas: *Omnia quaecumque audivi a Petre meo, nota feci vobis.*[13] Sjećate li se, s kakvim je zanosom govorio svojoj svetoj prijateljici: »*Kako sam žedan ljubavi! Kako li izgaram od želje da me ljube!... Ljubi me barem ti!...*«[14]

»*Ljubi me barem ti!*« Tužeći se tako, zar nije on mislio na sluge svoga svetišta? Jer, znajte, ovo je evanđeoska riječ: *Pravedno je da više onaj ljubi, kome je više dano.*[15] Mogao je on od nas mnogo da traži. Pa ipak što mislite, da od nas traži u zamjenu za svoje darove? Ništa ne traži, ni znanja, ni novca, ni pokore — barem ne izravno. On hoće nadasve ljubavi: *Dilige et quod vis fac.*[16] Ali nažalost, i danas se mogu da ponove — jad je to i nevolja — tužne riječi sv. Grgura: *Ecce mundus Sacerdotibus plenus est, tamen in messe Dei rarus valde invenitur operator, quia officium quidem sacedotale sumpsimus, sed opus officii non implemus;*[17]; nema pravih radenika, jer je rijetka među nama ona ljubav, *koja olakšava svaki trud i nosi breme a da ga ne osjeća.*[18] Svakome službeniku svetišta upravlja Gospodin onu riječ, koja duše iz temelja potresa: *Diligis me plus his?,*[19] i jedino kad dobije pozitivan odgovor, proglasit će nas dostojnima službe naše: *Pasce agnos meos.*

Ljubav rekoh, ali vi znate: On ne može da se zadovolji kakvom mu drago ljubavlju, nemarnom, studenom, zainteresovanom, egoističnom ljubavlju; njemu treba žarke ljubavi, jake, žive ljubavi, koja će biti odraz onog ogromnog požara, koga je on došao na zemlju da donese: *Diligis me plus his?... Ex toto corde tuo?... ex tota anima tua?... ex tota mente tua?... ex tota virtute tua?*[20]... Regbi da veli: Svećeniče, ti što dižeš žrtvu božansku u zvuku orgulja i u dimu tamjana, ti što opraštaš i osuđuješ *quasi potestatem habens*[21]; pogledaj one dobre žene, što se šutke mole na dnu hrama; pogledaj one djevojčice, koje ne znadu za grijeh; pogledaj one stare grješnike, što su se obratili kao poslenici zadnjeg sata i sad se posvetiše mojoj službi, pogledaj ih i odgovori: Ljubiš li me više od njih?... Više nego svaki od njih?... Više nego svi oni zajedno?...

Nema odgovora... Bijedni Isuse!

---

[13] Iv. XV. 15. [14] Vie et oeuvres I. 88, I. 77. [15] Luk. VII. 43, 42.
[16] Sv. Aug. u Ep. Joh. ad Parthos. Tr. VII. Cap. IV. n. 8; P. L. XXXV, 2033. [17] Hom. in Ev. L. I. p. 17; P. L. LXXVI, 1139.
[18] Nasl. Kr. knj. III. gl. 5. [19] Iv. XXI. 15. [20] Ibid. i Mark. XII. 30.
[21] Mark. I. 22.

ZABORAVLJENI BOG.

Dajte, recite mi, zašto nas ima toliko, koji hotimice i svjesno živimo daleko od svetohraništa? I zašto je onda, kad mu se na silu moramo da približimo, srce naše uvijek negdje drugdje, negdje drugdje ima svoje blago?... Zašto toliki svećenici, mjesto da se saberu u molitvi, vole da se izgube u praznom šumu kakve akcije, koja se jedino ironično nazivlje »*katoličkom*«? Čemu tolike konferencije, toliki zborovi, toliki kongresi tako malo pridonose religioznom životu? Znate li zašto?

Izgubila se je težišna tačka!... Nije li rekao sv. Pavao govoreći o Isusu: *Omnia in ipso constant?*[22] Budući da je po njemu stvoreno sve što je u materijalnom svijetu, budući da u njemu ima svoj početak sav duhovni svijet, te sve na njemu treba da počiva, to povrijedimo li ovaj statički zakon dušâ, smjesta se pobrka red što ga je Providnost postavila i socijalna ravnoteža dolazi u pogibelj... Zaboravljen je Isus, i to se odmah odrazuje u životu dušâ... i te kako, Bože moj! *Omnis creatura ingemiscit.*[23]

Za kolike je od nas — *dicebam vobis, nunc autem et flens dico*[24] — preslatko Otkupiteljevo Srce izgubilo svoj čar! Nas interesira samo naša malena osoba, nevoljne naše osnove sasma nas zaokupljuju; mi svakog dana dižemo idol svome egoizmu, a taj idol hoće da otme tamjan Bogu, hoće — koliko često! — da bude nepogrješiv. Smiješno je to. Sv. Pavao mogao bi nas prispodobiti Židovima i reći: *Velamen positum est super cor eorum.*[25]

Sve to čovjek ne bi ni vjerovao, da stvar oči ne izbija. Zapušta se čak i molitva pod izlikom rada za duše; ruše se temelji nutrnjem životu, da se posveti što više vremena radu. I tako radeći mislimo, da Bogu iskazujemo tko zna kakvu uslugu! Čujte još jednom tužbu Gospodnju: *Qui ex Deo est verba Dei audit: propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.*[26] Vratimo se već jednom k presv. Srcu! Samo u ovoj peći ljubavi moći ćemo da pretalimo svoj život, samo u tom bezdanu kreposti, u tom izvoru savršenstva, moći ćemo da obnovimo našu izgubljenu, smalaksalu snagu. Ne gubimo vremena! U spisima Margarete Marije nalaze se ove riječi: »*Jao onim dušama, koje ostaju zamrljane nečistoćom i ginu od žeđe pred izvorom žive vode, jer nikad se više ne će oprati ni žeđe svoje ugasiti.*«[27] Nek se ne reče o nama, koji toliko već godina vršimo najbožanstveniju i najzaslužniju službu: *Nescitis cuius spiritus estis.*[28]

SI SCIRES DONUM DEI!

Svećenici, kažite mi, što vi tražite? Što vas zanima? Znanost možda? Ali je u Srcu Isusovu sabrano sve blago mudrosti Božje. Čega vam treba? Možda revnosti za duše? A eto, ono je Kralj i sre-

---

[22] Filip. III. 18. [23] II. Kor. III. 15. [22] Kol. I. 17. [23] Rim. VIII. 22.
[26] Iv. VIII. 47. [27] Vie et oeuvres I. 159. [28] Luk. IX. 55.

dište sviju srdaca. Da nijesu grješnici gluhi na vašu riječ? Pa ovo se je Srce žrtvovalo za njih. Ono je zadovoljština za grijehe sviju duša, Ono je ustrpljivo i puno milosrđa. Ono, jedino je neiscrpivi izvor života i svetosti. Namjerili ste se valjda na bolesnike, kojima uspomena na prošle grijehe ogorčava zadnje dane života? Ali Srce je Isusovo spasenje svima, koji u njemu umiru; ono je utjeha umirućih, vrata raja.

U naše je ime napisao sv. Pavao: *Nos autem sensum Christi habemus.*[29] Zašto su onda tolikima od nas mrtvo slovo riječi sv. Ivana od Križa: »Najmanji čin čiste ljubavi vrijedniji je pred očima Božjim i od veće je koristi Crkvi, nego sva druga djela zajedno.«[30] Zašto onda odbacujemo kao asketsku bumalaštinu riječ Časn. O. Eymarda: »Jedan jedini čin ljubavi, koji ostaje u duši, slavniji je za Isusa nego apostolat čitavoga svijeta«?[31] Dakle ne znamo da je presv. Srce Otkupiteljevo najsavršenije od svih stvorova, da je ono najuzvišeniji uzor ljepote i svake milosti, stjecište svake radosti, čudo anđelima, blaženstvo raja, čar svemu stvorenju? Ne znamo li valjda, da nebeski duhovi i duše blaženih provode svoju vjernost u promatranju presv. Srca? Pa kako ovo božansko Srce, koje opaja raj, može da bude gorko našem okusu?

Čemu uporno tražimo lijek društvenom zlu tamo, gdje lijeka nema, a zaboravljamo jedini pouzdani lijek, bez koga svi drugi ne mogu ništa: pobožnost prema presv. Srcu? Isus nam je sam tu pobožnost otkrio i može da nam reče: *Si non... locutus fuissem eis, peccatum non haberent.*[32] Ne opirimo se svojim sićušnim izlikama i prostim predrasudama odredbi njegovog božanskog auktoriteta. Ne! Poklonimo se sa strahopočitanjem namjerama Božjim i pokorno izvršujmo upute njegove; dajmo Isusa dušama, da duše možemo pokloniti Isusu: *Haec est autem vita aeterna, ut cognoscant quem misisti.*[33] Treba da smo duboko uvjereni, kako samo Isus može da bude lijekom umovima, koje je pritisnuo mračni skepticizam. *On jedini* može da ozdravi srca, koja proždire pohlepa za uživanjem.

VIDETE VOCATIONEM VESTRAM.

Što? Zar sumnjaš? Ti, upravo ti, koji si postavljen da učiš druge, ne ćeš da ispuniš ono, što Isus od njih traži? Dà ne ćeš možda..., jer ne znaš. Oprosti mi što se čudim: *Tu es magister in Israel et haec ignoras?*[34]

A ipak na tvoju je glavu sišao Duh Gospodnji, i tvoje su ruke bile pomazane svetom krizmom... Tebi je dano da odrješuješ i da vežeš, da propovijedaš, da posvećuješ... ima tomu deset, dvadeset

[29] I. Kor. II. 16. [30] Duh. pj., kit. 29.

[31] Iz njegovog duhovnog dnevnika: Kratki život. Naravno, on uspoređuje nutrnji čin ljubavi s vanjskim djelima, u kojima nema ljubavi uopće ili vrlo malo.

[32] Iv. XV. 22. [33] Iv. XVII. 3. [34] Iv. III. 10.

godina... možda i više. *Tanto tempore vobiscum sum et non cognovistis me?*[35]... Sjeti se, da si u Isusovo ime, po njegovoj vlasti bio zaređen, njemu na slavu, jedino njemu na slavu ti si svećenik dovijeka. Promišljaj katkada o tome: *Admoneo te ut resuscites gratiam Dei quae est in te.*[36] Od toga sretnoga dana ti si njegov zamjenik i stoga treba da na sebi pokazuješ sve njegove krjeposti, da braniš sva njegova prava, da širiš njegovu slavu... Budi blag, ponizan, čist, dobar kao On: *Sacerdos vicarius amoris Christi,* rekao je sv. Ambrozije,[38]; zamjenik naime one ljubavi, što se nalazi u Isusovu Srcu. Molim te, promišljaj o tome, pa kad opraštaš, kad očišćuješ, kad moliš, kad posvećuješ, kad učiš, sjeti se svoga dostojanstva: *Videte... vocationem vestram.*[39]

Svećenički celibat donosi sobom teška odricanja, osjetljivo osamljuje svećenika, stvara u njegovu srcu veliku prazninu. Treba da jedna neizmjerna ljubav ispuni tu prazninu. Ima ih dapače, koji sažalijevaju udes katoličkog klera i pitaju: *Zašto je samo svećeniku zabranjeno da ljubi?*

Zabranjeno da ljubi? O kad bi taj apsurd bio istinit, doista trebalo bi da svećeničku čistoću osudimo kao najbesmisleniju, kao najnečovječniju žrtvu. Sama narav daje nam pravo da ljubimo; dapače zapovijeda nam da ljubimo kada to treba, i jao onome, tko pogazi sveta prava naravi!

Ali, Bogu hvala, Crkva ne misli tako. I kad Otkupitelj hoće da njegovi sluge budu čisti, to je stoga, jer On zna po božanskoj mudrosti svojoj, da će srce ljudsko, pa bilo ono ne znam kako čisto i slobodno od svake zemaljske sklonosti, biti uvijek pretijesno da u se pohrani neizmjernu njegovu ljubav. Poslije nego se je svećenik pred oltarom slobodno i odlučno odrekao veze sa slabim i nesavršenim stvorenjem, sveta Crkva postaje njegovom zaručnicom. Ona mu donosi kao miraz svu slavu svojih dvadeset vjekova, sve svijetle primjere svojih svetaca, svu svoju čistu prošlost, ona mu donosi beskrajan broj patnika njezinih, koje će on da utješi, čitavu vojsku grješnika, koje će on da privede Bogu nježnošću svoje ljubavi. Hoćete li i sada reći, da je svećeniku zabranjeno da ljubi?

Znam, ova opća ljubav ne ispunja sve težnje našega srca; njemu se hoće ljubavi u intimnosti, tijesnog i srdačnog prijateljstva. Mislite li da se Gospodin nije pobrinuo za nas, koji tako vruće želimo da imamo prijatelja, koji će nas razumjeti, koji će nas tješiti i hrabriti? mislite da nam ga nije dao? Gledajte: u tišini svojih

[35] Iv. XIV. 19. [36] II. Tim. I. 6.

[37] Postoji u republici Peru jedno veliko katoličko udruženje pod imenom: »Vitezovi presv. Srca«; i sam predsjednik republike član je udruženja. Prigovarali su mi što sam viteza postavio uzorom svećeniku. Doista, uz staro ime viteštva vezana je čitava pjesma o djelima srčanosti, odricanja i žrtve, a sva ta djela pripadaju nužno životu Božjih službenika.

[38] Sv. Ambr. Expos. in Evang. sec. Luc. lib. X. n. 175; P. L. XV. 1848.

[39] I. Kor. I. 26.

svetohrašta Isusovo Srce, ono Srce, koje ima najosjetljivije osjećaje ljudske duše; dà, to Srce čezne za toplim prijateljstvom. Vidite, dvije su tu uzajamne težnje; one idu za ujedinjenjem srdacâ: Srca Božjega i srca svećenikova. O kako bi teško bilo Isusu da mu uskratimo naše prijateljstvo! Čujte ga, On veli: *Vos amici mei estis... Vos autem dixi amicos.*[40] On hoće da mu budemo prijatelji, da budemo jedno srce s Njime, dostojni Njega, vrijedni da uspješno nastavimo misiju njegove ljubavi.

TAJNA USPJEHA.

O svećeniče, kad bi ti htio da misliš...! kad bi se dao poučiti!... *Si scires donum Dei!*[41] Ti znaš želju Apostolovu: *In medio nationis pravae et perversae... lucetis sicut luminaria.*[42] Ali gdje da nadeš tu svoju svjetlost nego u presv. Srcu? *Ego sum lux mundi. Qui sequitur me... habebit lumen vitae.*[43] Tvoja je zadaća da digneš visoko luč istine, luč vjere pred svim onima, koji ne vide ili ne će da vide; pred svim onima, što čame u mrkoj tami, u sjenama smrti, pred svim onima, što su utonuli u strašnu noć uma i srca.

Ti se, jel'de, bojiš za sudbinu tolikih zalutalih ovaca? Imaš i pravo. Ali otvori evanđelje i čitaj: *Quos dedisti mihi non perdidi ex eis quemquam.*[44] Uzvišenog li ideala svećeniku: *sve* duše njemu povjerene privesti u nebo! Bože moj! *Sve?* Je li moguće? To je tajna Gospodnja. Ipak, u koliko je moguće, taj je privilegij sačuvan za one, koji su pobožni Isusovu Srcu. Slušaj: »Blagosovit ću sva njihova nastojanja, dat ću im sve milosti potrebite njihovu zvanju, dat ću im da mogu obraćati i najtvrđa srca.[45]

Obraćati srca! Eto to je tajna apostolâ. Koliko li ima ispraznih propovjednika evanđelja u Crkvi Božjoj, a kako malo apostolâ! *Si decem millia paedagogorum... sed non multos patres.*[46] Malo je apostola, vrlo malo, jer je malo onih, što znadu *tajnu.* Poznavanje teologije, filozofije, svetih i svjetskih znanosti, vještina da ugodiš obrazovanim slušačima, lakoća u postizavanju aplauza, dostojanstvena pojava, svečani gest, zavodljiv glas, vještina u vladanju masama... sve je to lijepo i dobro; ali sve je to prirodno oružje, i sve to zajedno ne će nikada spasti *ni jedne jedine duše,* jer je osvojenje duše svrhunaravna pobjeda: *et haec est victoria quae vincit mundum, fides vestra.*[47] Da Isusu dušu privedeš, treba ti vještina, koja se ne uči u školama, koja se ne studira u govorničkim knjigama, nego jedino u Srcu Učiteljevu; to je umjetnost saopćivanja onoga što je božansko; to je sveta toplina, koja prodire u dubinu savjesti zajedno s milošću Gospodnjom, koja *»trga i ruši,*

[40] Iv. XV. 14, 15. [41] Iv. IV. 10. [42] Filip. II. 15. [43] Iv. VIII. 12.
[44] Iv. XVIII. 9.
[45] Obična formula obećanja presv. Srca. Isp. Dodatak I.
[46] I. Kor. IV. 15. [47] I. Kor. Iv. V. 4.

izgrađuje i sadi«.[48] Svećenici, upamtimo, da je malo ako očaramo uši mekanim riječima, ako zanesemo misao nizanjem perioda i sjajnih fraza, ako zadržimo pažnju slušača uzvišenim mislima. Sve je to malo, sve je to ništa u djelu Otkupljenja: *prophetae fuerunt in ventum locuti.*[49] Samo u preslatkom Isusovu Srcu, jer je on tako obećao, nalazi se tajna, *da obratimo i najtvrđa srca.*

O ti, što se kiniš dan i noć da nađeš zalutale ovce; ti, što kao Jeremija plačeš nad pustim i obečašćenim ovčinjakom; ti, što *»čekaš u šutnji spasenje Božje«;*[50] ti, čije uši zaglušuje sotonska vika pobiješnjelog mnoštva: *Nolumus hunc regnare super nos,*[51] dođi i počini bar katkada na preslatkom Učiteljevu Srcu; dođi i sjeti se, da *non est in alio aliquo salus.*[52]

Pravi je pastir On. I kad ti spavaš, on bdije. Budi njegov supastir i onda će ovce poznavati Tvoj glas i ići će za Tobom. Idi ponizno Njemu u školu i slušaj njegove pouke; On će biti uvijek s Tobom... *usque ad consummationem saeculi.*[53] Postani apostolom ove pobožnosti i vidjet ćeš... vidjet ćeš i čudit ćeš se... rastopit će se odjednom mraz nehaja... neplodna stabla urodit će plodom... brda će se premještati... i neizmjerna će ljubav opet poteći žilama ovog skeptičnog i bestidnog društva...

Sveta je M. Barat učila svoje kćeri: »Čini mi se, da u ovo toli žalosno doba presv. se Trojstvo ne da predobiti nego u ime presv. Isusova Srca«...[54]

NEPRAVEDNI NAPADAJI.

Rekli su mi jednom — svećenička su usta to izgovorila — da je pobožnost prema presv. Srcu neka sentimentalna pobožnost... Zar nam odmah ne pada na um riječ sv. Jude apostola: *quaecumque quidem ignorant blasphemant?*[55] Ta jasno je kao sunce, da sentimentalizam nema nikakva posla s ovom pobožnošću.

Sv. Srce nije nego evanđelje, evanđelje punije djela i života; ono je uže približavanje Spasitelja k stvorenju, otkriće njegove ljubavi, vidljiv odraz njegove moći, ostvarenje njegovih obećanja; u jednu riječ: bolje poznavanje Isusa i veća ljubav prema Isusu... *To i ništa više!* Ne treba dakle da se čudimo što je sv. Kongregacija obredâ[56] izjavila, da svečanost Srca Isusova nije uspomena na kakvo posebno otajstvo njegova života, nego svečanost, koja je kao srž svih svečanosti, jer ona nas ne sjeća neke posebne milosti, nego prebogatog izvora svih milosti; ne sjeća nas samo jednog otajstva, nego početka i prvog temelja sviju otajstva. Ona je to izjavila i kao razlog navela činjenicu, da je čitavo djelo Otkupljenja, prije nego li se ispoljilo u vidljivom životu Čovjeka-

[48] Jer. I. 10. [49] Jer. V. 13. [50] Jer. Tuž. III. 26. [51] Luk. XIX. 14.
[52] Dj. Ap. IV. 12. [53] Mat. XXVIII. 20.
[54] Baunard: Vie de la M. Barat. Paris, Poussielgue 1876, II. 366.

Boga, bilo već nevidljivo, nutarnjim načinom dovršeno u svetištu Srca; sve je to djelo otkupljenja bilo sabrano i sadržano u njegovome prvome Fiat, koje je imalo da nas spasi:: *Ecce venio... ut faciam, Deus, volutantem Tuam.*[57]

»Bog je ljubav — *charitas est* — i njegovo je vječno Srce uvijek ljubilo. To je teologija presv. Srca: tražiti razlog svemu nizu otajstvâ, što ih je objavila ova vječna ljubav Božja. Bog ljubi, a ljubav je darivanje sama sebe. On nam je sve dao: to je tajna stvorenja. Ljubav je riječ, koja samu sebe naviješta: to je tajna objavljenja. Ljubav hoće da se upriliči ljubljenome: u tome je tajna utjelovljenja. Ljubav hoće da živi uz ljubljenoga: eto tajne Euharistije. Ljubav je ujedinjenje, poistovjetovanje s ljubljenim: to je tajna sv. pričesti. Ljubav hoće da vječno uživa u zajednici s ljubljenim: u tome je tajna raja. *Sic Deus dilexit.* A jer je osoba Isusova osoba božanska, njegovo je stvoreno Srce sinteza sve ljubavi nestvorenoga Srca Božjega, ono svu tu ljubav odrazuje... To je Srce živi i konkretni izraz svih katoličkih otajstva«.[58]

Istina, pod imenom ove pobožnosti širi se po svijetu mnogo nekakvih sladunjavih pisanija, nekakvih bljutavih i bedastih knjižica, koje samo podražuju histerična čuvstva jadnih djevojaka; tura se mnogo praznih, površnih molitvica, koje su pune samih uzdaha i sanjarija. Ali je jasno, da su sve to forme bolesne pobožnosti i samo parodija ljubavi. Sv. Crkva zna da nam nešto boljeg dade. Dajte promotrite našu pobožnost, kako je tumače knjige svetaca, proučite njezinu teoretsku i praktičnu stranu iz okružnice slavnih biskupa, nahranite dušu i srce naukom iz ozbiljnih djela, gdje se opširno o njoj raspravlja. I onda mi recite: *ima li u Crkvi išta ozbiljnijega, muževnijega i katolički ispravnijega* nego je ova pobožnost!

Nepromišljeni i smioni duhovi kušaju često da zabace ovu pobožnost stavljajući je u isti red s onim mnogim djetinjastim i šarenim pobožnostima, koje kolaju među vjernicima. Veli se: »Presv. Srce? Aha, to je neka *moderna pobožnost!*«

Dà, *moderna* je, Bogu hvala! A da će biti moderna, najavio je Isus, kada je rekao da je čuva za *posljednja vremena.*[59] Moderna je, jer u njoj žive milijuni duša po čitavom svijetu; jer ona sabire cijeli svijet u jednu mrežu svetosti; moderna je, jer na stotine glasnika u 30 jezika govore o njoj svim narodima. Ali po biti svojoj seže ona u početke Crkve. Može se dokazati pomoću povijesti, da je kršćanski svijet uvijek ljubio sv. Srce, te su pobožne duše

[55] Jud. 10.
[56] Odg. S. K. R. god. 1821. Isp. Gardellini, Decreta, Vol. III. n. 4579.
[57] Ps. XXXIX. 8.
[58] Baunard: »Un siècle de l'Eglise de France«, ch. X. Paris, Ponssielgue, 1900. [59] Sv. Gertruda: Rével. Edit. Solesme 1878; II. 27; II. 96.

smatrale milošću i čašću da kao sv. Ivan polože umornu glavu na Učiteljevo Srce. Kroz vijekove je ova pobožnost bila samo pritajena svjetlost zore, a sa sv. Margaretom Marijom razvila se ta svjetlost u jasno jutarnje svijetlo prošloga vijeka porasla je ona do podnevne svjetlosti. Ali ne će dočekati ni zalaska večeri. Sudac živih i mrtvih ubrat će u dolini josafatskoj ovaj miomirisni cvijet i presadit će ga u rajske perivoje.

Međutim, ostavljajući sve to po strani, uzimajući u obzir samo povjesničku istinitost objavljenjâ u Paray le Monial-u (a ta objavljenja dakako nisu stvorila ove pobožnosti, nego je samo utvrdila), smije li možda svećenik da Isusu, koji svijetu ukazuje čudo ljubavi: svoje Srce, smije li svećenik da odgovori: »Ja se u to ne razumijem, šta ću ja da te stvari učim... ja ne znam što je taj križ, što je to trnje, ta krv, taj plamen... To se mene ne tiče?«[60] Može li da bude goreg nepoštovanja i ludosti?

PRESV. SRCE I EUHARISTIJA.

Reći ćete mi, da je središte, temelj i slava katoličkog života euharistična tajna. To je barem *stara pobožnost!*

Naravno, nemam ništa proti tome. Međutim, a da i ne istražujem sve analogije, što postoje među štovanjem presv. Euharistije i štovanjem Isusova Srca, tko ne opaža već na prvi mah, da je u presv. Sakramentu bož. Srce? Tko ne zna da po izričitoj odredbi Isusovoj, štovanje toga Srca treba da nosi obilježje euharistične naknade? Ova veza među jednom i drugom pobožnošću tumači nam, zašto u nemaru i nehajnosti neki svećenici prema presv. Otkupiteljevu Srcu neminovno i žalosno ne ćute ni prema Svetohraništu. Znate li zašto malo ljubite presv. Srce? Evo ovo je poglaviti razlog: vi ne promišljate, da je to *Srce živo,* da je puno života Božjega.

Ne budi vam teško priznati, kako često puta radi navike ili radi manjka aktualne pažnje provodite čitave dane u blizini Euharistije, a ona vas ne dira niti vas osvaja više, nego bi vas dirala blizina nekih svetih moći, svetih, ali nepokretnih i bez života. A ne mora li upravo biti naša najveća briga, da sa sv. Hostijom postupamo kao sa živom osobom? Promišljamo li — uopće jesmo li ikada ozbiljno promišljali — da se tu radi o jednoj božanskoj Osobi? Ima li još često u našem svećeničkom životu svijetlih trenutaka živog osjećanja, u kojim će trenucima da se na našim ustima javi ovaj živi, iskreni i jasni čin vjere: »Vjerujem, da se u ovoj svetoj Hostiji, što je preda mnom, nalazi Riječ Božja, Riječ Boga stvoritelja svemira, da najsićušniji atom kao i najsjajnije sunce na nebu pokorno čeka zapovijed njezine volje«?

[60] Morganti: Vos dixi amicos, s. 5.

Eto ta nemarnost, inače tako česta u običnom životu, ta nedolična hladnoća prema euharističkoj tajni, koja je doista kod svećenika nepojmiva, odrazuje se uvijek na strašan i bolan način u pobožnosti prema presv. Srcu. Istina je, da bismo Srce Isusovo mogli štovati, kad se ono ne bi nalazilo nego samo na nebu; ali od onog časa, otkada nam vjera otvara put kroz tamu euharistične tajne, moramo kazati: *Tu je, poglavito je tu* u Euharistiji, pa tu treba da potražimo i štujemo *ono božansko Srce, koje je toliko ljude ljubilo.*

Kad bi nam Euharistija bila bez života, kad bi nam svetohranište više sličilo na grob nego na kraljevski prijestô, mi bismo nužno pomišljali na nekakvo ledeno srce; srce, kojega ne prožimlju kucaji Božje Krvi i svemogući drhtaji njegove Duše. Bilo bi to srce bez sumnje nešto sveto, ali ne bi moglo da bûdi u dušama zanos vjere i intimnost prijateljstva.

Pobožnost prema euharističnom Isusovu Srcu štiti nas da ne udarimo o taj greben, koji prijeti svakome, tko se redovito bavi svetim stvarima i obavlja najstrahovitiju tajnu. Sv. Crkva nas je zaštitila protiv te pogibelji, kada je ustanovila svečanost u čast tome euharističnom Srcu.[61]

Pobožnost euharističnome Srcu jako zanosi duše prema ovoj tajni ljubavi, prema »najbožanstvenijem daru, koji je potekao iz najotajnije dubine Isusova Srca«,[62] a štovanje Euharistije uvodi je duboko u odaje presv. Srca »u neiscrpivo vrelo, iz koga je potekla na svijet euharistična Krv«.[63] Tako sveti Otac povezujući odnose što vežu jednu i drugu pobožnost, htjede da time svećenicima još jednom naznači, gdje će naći živo Srce *Vječnoga Svećenika;* njima, koji toliko trebaju pomoći, utjehe i zaštite, pokazuje papa, gdje je živi pogon uzlaska na brdo svetosti.

Velim: uzlaska na brdo svetosti. To kažem zato, jer sve i kada svećenik živi besprikorno i daje dobar primjer prema vani, ali ne će da postane »*svecem*« izgubi većim dijelom uspjeh svog apostolata. Osrednjih svećenika imamo na pretek, i dobrih ima dosta, ali sveti su svećenici rijetki u Crkvi Božjoj. A ipak svećenik bi morao da bude svet i duše imaju pravo da traže od njega svetost. Tko je djelitelj tajna Božjih treba, da je »*svet, nevin, neokaljan*«.[64] Napredujemo li u svetosti, *tim samim napredovanjem, više nego djelom* učestvujemo u spasu duša: »*pro eis ego sanctifico meipsum; ut sint et ipsi sanctificati in veritate.*[65]

[61] Isp. Act. Ap. Sedis, sv. XIII, str. 545; to je najnovije odobrenje te pobožnosti, koja su od Pija IX. (1869.) do danas odobrila četiri papinska dokumenta i preko 120 biskupskih akata. Isp. Krebs: La dévot. au Coeur Euch. de Jésus, II. d. gl. 3.

[62] Leon XIII. Enciklika »Mirae charitatis« 28. svibnja 1902.

[63] Terrien: La dévot. au S. C., s. 7.

[64] Žid. VII. 26.

[65] Iv. XVII. 19.

Prije nego dovršim ovu kratku analizu odnošaja, što postoje među presv. Srcem i štovanjem sv. Euharistije, moram da vas upozorim na jednu drugu važnu tačku. Jeste li ikada ozbiljno promišljali o tijesnoj vezi, koja povezuje nazočnost Isusovu u presv. olt. Sakramentu i našu uzvišenu službu posrednika transupstancijacije? To je tako utješna misao! Bez Marijina pristanka, bez njezinog djelotvornog i slobodnog sudjelovanja nikada Riječ Božja ne bi imala ljudskoga srca; isto tako bez djelotvornog, slobodnog sudjelovanja svećenika u svetom činu to Srce ne bi moglo da prebiva na našim oltarima.[66]

Koliko li spasonosnih refleksija možemo da crpemo iz te istine! Nama, koje je *neizmjerna Ljubav* odredila, da joj svaki dan — dakle 18.000 puta poslije 50 godina svećeništva — dajemo novi način opstanka; nama, koji smo izabrani da čuvamo stražu pred svetohraništem, kao počasni stražari presv. Srca; nama treba da sve govori o tijesnoj vezi, što povezuje ove dvije pobožnosti. Odstranimo dakle od vječnoga svijetla, što gori kraj oltara, nečiste i plaćeničke ruke; mi se sami starajmo oko svijetiljke. Neka je uvijek čista i upaljena. Ta ona je kao svjetionik, koji u presv. Srcu pokazuje luku spasenja dušama, kojima drmaju oluje ovoga svijeta. Neka kraj svetog ciborija uvijek bude svježeg, lijepog, mirisavog cvijeća. To ćemo cvijeće mi sami uzgajati, brati i u kite povijati: to su životi prekinuti, žrtvovani kao poklon božanskome Srcu. Oltarsko platno, ubrusi, tjelesnici, sve to nek je uvijek čisto, dobro uglačano, te (ako je moguće) i dragocjeno. Ta to je kraljevska odora onoga, koji kraljuje na nebu da usrećuje anđele i svete, a koji boravi na oltarima da usrećuje ljude.

A što da rečem o samoj osobi službenika Božjega? *O službeniku presv. Srca?* Dvanaest godina u seminaru, svetoj se Crkvi nije činilo predugo, da prelije u duše naše krjeposti Vječnoga Svećenika, da utvrdi naš duh proti zamamama tijela; da materinskom pomnjom istraži, jesu li dosta čiste naše oči i naše usne, da nijesu možda prenevrijedne one ruke, koje će morati da se neposredno dotiču Isusova Srca i da ga dijele drugima. Tijelo bi svećenika moralo da se posvećuje *iz dana u dan* sve više, dotičući *svaki dan* Božanstvo. Češće pročitajte blagoslovene riječi pontifikala. Ta vama su te riječi upravljene — u onom svečanom času — sjećate li se još? *Amodo vigiles, amodo sobrii, amodo casti, in vera et catholica fide fundati... estote nitidi, mundi, puri, casti, sicut decet ministros Christi...* Koliko se teških žrtava, koliko bolnih odricanja od vas traži... a sve radi presv. Srca! *Ut cunctis caelestis vitae formam praebeant... ut S. Ecclesiae exemplo sanctitatis consulant... ut se et alios et Dei Ecclesiam illuminent...: Abundet in eis totius forma virtutis, pudor constans, innocentiae puritas... caelestis sapientia,*

[66] Ovaj smo odlomak preveli prema njemačkom prevodu po želji samog auktora, koji se u tal. izvorniku malo nejasno izrazio.

probi mores, diuturna iustitiae observatio...; ceterasque virtutes in se ostendant, exemplo praebeant, admonitione confirment... ut gravitate actuum et censura vivendi probent se seniores.[67]

Ima tu dosta toga, o čemu da ispitamo sami sebe. U našoj teškoj službi, u napornom nastojanju da vodimo duše k presv. Srcu, treba da dademo primjer žive i djelotvorne vjere u njegovu euharističnu nazočnost, da ljudi kako veli sv. Franjo Saleški, *oculis magis quam auribus credant.*[68]

Što da kažem napokon o našoj duši, koja se svaki dan hrani presv. Srcem? *Quam magnum suscipit Dominum! quam dilectum inducit hospitem! quam iucundum recipit socium!*[69] Čitav svijet oko nas buči; paklena se tu zavjera diže da nas obori... a ipak Isus hoće da budemo sveti! Ohrabrimo se!... *tantummodo crede: omnia possibilia sunt credenti.*[70] Jučer si primio presv. Srce, primit ćeš ga i danas, i sutra te ono čeka... opri se, bori se, bježi... samo za 24 sata! Onda ćeš se opet povratiti k svetom oltaru, utonut ćeš u bezdan Isusova Srca, njegova će Krv orumeniti tvoje usne, njegova će te milost prekriti kao štit, okupat ćeš se iznova u ljubavi... *Beati oculi qui vident quae vos videtis.*[71] Sv. je Karlo govorio, da je »jedna jedina duša dosta široka dijeceza, da za nju skrbi jedan biskup«. Pobožnost prema euharističnom Srcu Otkupiteljevu, svetohranište njegove neizmjerne ljubavi, zar nije dosta široko polje, da obuhvati čitav svećenički rad? Zar tu on ne može da praktično uloži od Boga primljene talente, bili oni ne znam kakovi, pa da postane svet i posvetitelj?

DUGO PROUČAVANJE I VELIKA LJUBAV.

Sluge Božje, oživimo vjeru, otresimo se onog besmislenog drijemeža, što tako često ubija našu duševnu energiju i prijeti plodovima našega apostolata. Neka čitav naš život miriši pobožnošću prema Isusovu Srcu: *Surge qui dormis ... et illuminabit te Christus.*[72]

Ne ću da tajim: ova je pobožnost povezana s mnogo crkvenih dogmi. I marljivo treba — dugo — da proučavamo vjerske istine, koje opravdavaju tu pobožnost, hoćemo li da ušutkamo njezine protivnike, stare jansenističke i nove modernističke ideje; treba da budemo tačni u terminologiji; treba da imamo čiste i određene pojmove, da ne upadnemo u neodređenost i pometnju.

---

[67] Pontif. Rom. De ordin. sacr.

[68] Lettre à Mgr. André Frémyot Archevêque de Bourges (5. okt. 1604.). Ne zna se je li original pisan latinski ili francuski; isp. Oeuvres de S. édit. Nierat. Annecy (1892.—1924.) sv. XII. pismo 229; bilj. I. na str. 300 i sv. I. str. LIX. bilj. II.

[69] Naslj. Kr. Knj. IV. gl. 3.

[70] Mark. V. 36 i IX. 22. [71] Luk. X. 23. [72] Ef. V. 14.

Duša me boljela, kad sam našao toliko svećenikâ, koji nijesu znali ni osnovne stvari o teologiji presv. Srca, pa kad su htjeli o njemu da govore, slijepci su vodili slijepca.[73]

Ako smo spali na takvo duševno siromaštvo, onda naravno, najbolje, što možemo da učinimo za ovu pobožnost, bit će da o njoj časno šutimo; međutim ne smijemo dopustiti da nas taj jad zadesi, dužnost je naša da steknemo potrebitu obrazovanost o predmetu, a svećenička milost daje nam dosta prilike, da izučimo ono, što sv. Pavao zove *eminentem scientiam Jesu Christi.*[74] Molitva je bez sumnje najzgodnije sredstvo da produbemo divna otajstva ove pobožnosti: *Qui a Christo didicerunt mites esse et humiles corde, plus cogitando et orando proficiunt quam legendo et audiendo.*[75] U slatkim izljevima duše, u pobožnom zanosu, u dubokoj pomnji kod molitve, u svečanim obredima sv. Mise, u otajstvenim ljepotama Časoslova treba tražiti presv. Srce. Spomenut ću riječi sv. Bernarda. One su me duboko takle u prvim godinama sjemeništa: *Disce Cor Dei in verbis Dei, ut ardentius ad caelum suspires.*

Ali naša vjera treba da bude nada sve praktična: *fides sine operibus mortua est.*[76] Ne valja se varati, prava pobožnost prema presv. Srcu traži umnu obnovu, ali još više ište preporod ćudoređa. Biti pobožan prema tome Srcu znači: upoznati ga sam za sebe, otkriti ga drugima, zato, da ga ti ljubiš i da ga drugi ljube; braniti njegova prava, širiti njegovo štovanje, pripovijedati njegovu slavu, tražiti u tjelesnom Isusovu Srcu ljubav, koja je svijetu dala Euharistiju, učiti pred svetohraništem onu božansku ljubav, koja je otkrila ljudima presv. Srce. I nije u tome sve. Ta pobožnost, ako je primiš nekom rasegnacijom, ne će uroditi svojim plodom kao onda, ako joj se podaš svom dušom, ako je u sebi proživiš.

Nije ti dosta da ljubiš presv. Srce uopće; treba da s njime živiš u zajednici života, u nježnoj intimnosti; da ni korakom ne makneš, ako prije ne upitaš njega za savjet; da skriješ sama sebe, svoje sposobnosti, svoje težnje, da samo ono bude proslavljeno: *Illum oportet crescere, me autem minui.*[77] Treba k tome da se učiš

---

[73] Trebalo bi — Isus to živo želi — da kandidati svećenstva dobiju u sjemeništu, što se ove dragocjene pobožnosti tiče, potpunu teoretsku pouku: da upoznaju obilnu literaturu o predmetu, te da im se dadu dobri praktični napuci o vršenju pobožnosti. Nek se ne dogodi, da klerici, pošto su dovršili teologiju (onda, kad bi već morali da budu učitelji), moraju da iznova uče o ovom predmetu. Uspjeh je toga kasnoga učenja dosta sumnjiv. Zašto da našim mladim levitima, odmah u početku njihovoga božanskoga puta, puna očiglednih i latentnih poteškoća, u prvom njihovom zanosu, dok su još njihovi ideali čisti i nepomućeni, zašto im, velim, odmah tada ne prikažemo pobožnost prema presv. Srcu? Slade će im biti žrtve, bit će im manje gorka prva razočaranja, manje će ih teretiti njihov križ, njihova Kalvarija bit će im manje usprsita.

[74] Filip. III. 8.

[75] Sv. Aug. Ep. 147 ad Paulinam: de videndo Deo, P. L. 33, 597.

[76] Jak. II. 26. [77] Iv. III. 30.

njegovim krjepostima, krjepostima njegovog čovječanskog života, krjepostima njegovog euharistijskog života; treba da te krjeposti shvatiš, da ih ljubiš, da po njima živiš njemu za ljubav, njemu na slavu; da svaku riječ, što je izašla iz njegovih božanskih usta, duboko častiš, kao što se duboko časti svaka čestica posvećene Hostije. Biti njemu odan znači osjećati njegove boli, naknađivati mu ljubavlju i djelom, neumorno i požrtvovno, zanosno i vjerno, za neizmjerne uvrede, kojima njegovi neprijatelji pogrđuju njegovu Osobu, gaze njegovu čast i bacaju u prah njegovo dostojanstvo; znači okajavati one grijehe, koji su materijalno manje teški, ali njega više bole, jer ih čine oni, koji bi *morali da budu* njegovi prijatelji.

Ljubiti presv. Srce znači podnositi radosno najteže žrtve, čuvati mir i veselje i onda, kad srce krvari, tražiti prije svega i nada sve njegovu slavu: *Qui dicit se nosse eum,* rekao je apostol ljubavi, *et mandata eius non custodit, mendax est.*[78] Ljubiti Isusa znači umirati s njim, s njim uživati, gorjeti od želje da ga drugi upoznadu i da proširiš njegovo kraljevstvo, da proslaviš njegovo ime, da izvršiš njegovu volju i da spasavaš duše. »Preći ocean, spasiti jednu dušu i zatim umrijeti« — tako je govorio apostol Oceanije Bl. O. Chânel. Tko ne razumije poeziju ovih riječi, nije vrijedan da bude svećenik.

Biti odan presv. Srcu znači ljubiti sa svim srcem sv. Crkvu, taj djevičanski cvijet, što je nikao iz njegove Krvi; znači biti s njom povezan najtjesnijim vezama, najpotpunijom zavisnošću; znači dalje, živjeti unutarnjim životom, u šutnji, povučenosti i umrtvenju, te k tome ljubiti još i duše, sve ih ljubiti, uvijek ih ljubiti, *odričući se potpuno, savršeno i trajno* svoga ukusa, svojih ideala i ličnog dobrostanja; znači žrtvovati svaki dan nešto ljudskog, što nas ponizuje, a nastojati da s nama zavlada božanski elemenat, koji nas oplemenjuje; znači svaki se dan sve to više odricati laskave tiranije ugodnosti, da čitavu našu unutrašnjost podvrgnemo strogoj poeziji dužnosti.[79]

CENTUPLUM ACCIPIES.

Kolika li rijeka novog života, koliko li blago svetosti, koliko li neočekivanih uspjeha u obraćenjima čuva presv. Srce onim svećenicima, koji mu kod ljudi steku poznavanje i ljubav, koji su spravni

[78] I. Iv. II. 4.

[79] Otkada sam posvetio svoj život tome, da upoznam svećenike s presv. Srcem, primam bezbroj pisama od ovih mojih »konvertita«, gdje izrazuju svoju zahvalnost i zadovoljstvo. »O da sam znao prije! (tako mi pišu) Nisam ni slutio da je to tako! Čisto ne prepoznajem sama sebe! Postao sam drugim čovjekom! Župa se je preporodila! Živim u nadi! dobivam sve što tražim od presv. Srca!« A ja im odgovaram, vjerujući u Isusovu riječ: »Modicae fidei, quare dubitasti? Majus his videbis!« (Mat. XIV. 31; Iv. I. 50).

da živu u njemu, od njega i po njemu, svagdje i vazda: *Ex ipso et per ipsum et in ipso... ipsi gloria in saecula.*[80] O kako bih želio uvjeriti sluge Gospodnje, neka si ne postavljaju drugog ideala osim slave presv. Srca! Osim njega sve je ispraznost... *Ad quem ibimus? Verba vitae aeternae habes.*[81] Kako bih htio uvjeriti sluge Gospodnje neka živu u najužoj intimnosti s presv. Srcem, koje u svetohraništu izgara od ljubavi prema dušama i neiskazano tužnim pogledom promatra usjeve kako se žute za žetvu, a pravih je redovnika tako malo: »*Djeca pitaju kruha, a nema nikoga da im ga ulomi*«.[82] Živimo sjedinjeni s njime, i neka mjera naše ljubavi bude, *da ga ljubimo bez mjere!* Htio bih uvjeriti svećenike neka formalno i neopozivo posvete presv. Srcu sve ono što jesu, što imaju i što mogu, sve: svoju osobu, svoj život, svoj rad, svoj nauk, duše im povjerene, svoje propovijedi, tešku dužnost sv. ispovijedi,[83] svoje bolesnike, sve grane svoga božanskoga zvanja.

Svećenici! Dajte zdušno proučite velika, kraljevska obećanja Kristova, neizmjerna obećanja, što nam ih je otkrila njegova sveta prijateljica sv. Margareta Marija. Kolikim li bi žarom trebalo da ih propovijedate, da ih kazujete, da ih širite! Kolikom li bi priprostotom duše trebalo da u njih vjerujete! Ta vjerovati u njih znači klanjati se »neizmjernoj Ljubavi«, koja ih je obrekla, da budu »uspješno očitovanje« Srca Božjega! Pogledajte, kako su široka ova obećanja. Svima je društvenim razredima, svima je prilikama života obećano nešto posebno: i grješnicima, i nemarnima, i onima koji žarko ljube, i onima koje je snašla napast, i zdravima, i bolesnima, i onima koje poslovi terete, i onima koji se trude za spas duša, i kućama, i obiteljima, i narodima — čitavome svijetu. Kako li je dobro izmjerio Gospodin u svojoj mudrosti njihove riječi, i kako li će on znati da ih izvrši! On ih je obećao, On koji se zove *vjernim* nada sve.[84]

Obećao je On milosti, što ih bilo čiji položaj treba, ali On hoće da *sve* milosti dade onome, koji ih treba; obećao je da će

[80] Rim. XI. 36.

[81] Iv. VI. 69.

[82] Jer. Tuž. IV. 4.

[83] Nadodat ću jednu praktičnu uputu svećenicima, koji rade oko spasa duša. Kada dodu k meni na ispovjed osobe, koje hoće da se pričeste, često im dajem za pokoru među ostalim stvarima ili samo to, neka se pričeste toga dana na čast Srca Isusova, te time isprose jednu milost. Tu milost ili ja sam u sebi zamislim, ili je i njima kažem, ako već razboritost dopušta. I ne uzimajući u obzir koliku slavu daju sv. Srcu ove pričesti na njegovu slavu, ne uzimajući u obzir kako je zgodno da se ovom svetom činu dade određena nakana (rijetko bi pokornici sami po sebi napravili tu nakanu), bez obzira na sve to, promislite kolika li je praktična korist ovog postupka za župnika i za župu. Promislite, da će jedan okorjeli grješnik morati da se bori s 50, 100 pričesti, koje će se sve jednoga jutra primiti na slavu presv. Srca za njegovo obraćenje...

[84] Otkr. XIX. 11.

utješiti one što trpe, ali u *svim* njihovim bolima, On će blagosloviti *sva* nastojanja onih, koji ga štuju, On nudi grješnicima *preobilje* svoga milosrđa, a pravednima obećava *brzo i veliko* usavršenje, svećenicima udjeljuje dar obraćanja srca, *pa i onih najtvrđih. Cum sit omnipotens plus dare non potuit ... cum ditissimus plus dare non habuit!*[85] »Ja ću dati«, veli on njima; Bog to govori, jao onome, tko odbije dar Božji!

Da se posebice osvrnemo na sliku presv. Srca. Isus hoće da se njegovoj slici iskaže štovanje, čast, poklon. Jesmo li je mi uvijek brižljivo i radosno širili među ljudima?

O sliko Isusova Srca, utjeho duše naše, radosti pameti naše! Slika je Tvoja, Srce presveto, kao janjeća krv na vratima hebrejskim; pozna je anđeo pravde, klanja joj se i ide dalje, jer oproštenje Božje silazi veliko i milostivo na kuće gdje Krist vlada! Promislite, svećenici, da je svaka nova slika malo središte jednog novog kulta, da je ta slika sredstvo propagande, da je ona strah i užas sotoni. Naš slatki Otkupitelj toliko želi da se njegova slika dijeli djeci, kad uče Božji nauk; da ona visi kao blago u svim obiteljima, da se svečano slavi u svim crkvama, da bude nježno ljubljena u sjemeništima i kolegijima, izložena u trgovinama i uredima, u školama, na sudovima: *Ut sit in omnibus ipse primatum tenens.*[86]

Tko bi mogao da nabroji svete misli, što ih ona u duši rađa; slatke uspomene što ih ona budi; čudne i neposredne učinke, koje ona proizvodi? Poslije duge nevjere, u strahu novog pada, u neopisivoj agoniji profanirane duše, koja bi htjela da se oslobodi podlog ropstva tijela; u strašnim trzajima ljudskoga dostojanstva, koje se uzalud muči da se podigne; u mrkloj tami grijeha ... evo slike presv. Srca ... evo onog plamena, onog svijetla, ono trnje, one krvi, onog božanskog lica ... o kako se spontano pred tom slikom javlja spasonosni glas: *Jesu, fili David, miserere mei!*[87] Ako nas je zanijelo kakvo zamamno stvorenje; ako nam se pobune sjetila, u časovima kad izgleda da će raskošna slast zabranjenoga grijeha pobijediti vjeru i razum ... o, tada upravimo svoj pogled u presv. Srce ... Ono te toliko ljubi! Uprkos svemu, zaustavi se! Skupi snagu i opri se! O dä: *Domine, salva nos, perimus.*[88] Možda je tvoja duša potištena bolju, polomljena od težine teškoga križa, možda joj očaj prijeti? Možda u svome srcu osjećaš mržnju na čovječanstvo, potrebu osvete, želju za krvlju ... Zaustavi se! Gledaj! Evo Srca onoga, koji ljubi, koji oprašta, čisti, blagoslivlje ... »*Ego sum: nolite timere*«.[89]

[85] Tako sv. Augustina citira Hamon: Méditations — Paris Lecoffre 1885. sv. II. str. 248. Obično se navađa kao tekst ovoga citata trac. 84 in Johannem, ali je citacija pogrješna; bit ću zahvalan onome, tko mi naznači pravi tekst.

[86] Kološ. I. 18. [87] Mark. X. 47. [88] Mat. VIII. 25. [89] Iv. VI. 20.

U kolikim li je dušama sveta slika probudila svijest o dužnosti! Kolikima li je otkrila put kreposti, u kolikima je probudila čežnju za nebom! Nastojmo da se kao »*kiša ruža*«[90] prospu nad današnje frivolno društvo slike presv. Srca i vjerujmo: *Si crediderіs, videbis gloriam Dei.*[91]

Nada sve treba paziti da svaki svećenik — bio on ne znam kako nemaran za svoje lične duševne interese — postavi veliku i lijepu sliku presv. Srca u svoj stan, na očigled svomu narodu. Zašto bi vam svećenički dom — a često se to događa — ostao bez sudjelovanja u križarskoj vojni vjere i ljubavi, koju je digla Crkva? Zašto bi svećenički dom ostao bez onih božanskih blagoslova, što ih Isus, po svom obećanju, izlijeva na one kuće, gdje se štuje njegova slika?

Ne reci mi, da i propeće dobro prikazuje Isusa i njegovu ljubav, da je ono u Crkvi Božjoj tradicijonalna i službena oznaka te ljubavi. Čemu da rastavljaš pobožnost u dvoje? Ove dvije forme kulta *mogu i moraju* postajati jedna kraj druge, jer one jedna drugu ne isključuju, već se upotpunjuju. Nijesmo mi nikakvi ikonoklaste, mi hoćemo da proslavimo Isusa, te *ne možemo, i ne smijemo* da uklonimo križ i propeće. Uostalom naš je božanski Učitelj znao kolikom čašću časti Crkva Čovjeka boli; a ipak je ne isključujući stari kult, ne imajući ni na kraj pameti da ga ukloni, naredio sv. Margareti, da propovijeda presv. Srce kao uspješniji i nježniji znak njegove ljubavi prema dušama.

S druge strane jasno je, da je skoro nemoguće štovati presv. Srce bez slike. Poznat je psihološki pojav, da ne ljubimo osobe, od koje nemamo nikakve uspomene, i da rijetko zaokuplja našu pamet onaj, čiju sliku ne poštujemo.

NOVI DUHOVI.

O sluge Gospodnje, vremena su dozrela. Pisao je Leon XIII.: »Jednog dana, još onda kad se Crkva rađala, kad ju je još pritiskao jaram cezara, jednom se ukaza mladom caru u visini križ kao proroštvo i pomoć u veličanstvenoj pobjedi, koja je malo poslije toga i došla. Međutim evo vam i danas pred očima presvetog znaka, božanskog znaka pomoći; evo vam presvetog Srca Isusova, koje nosi na sebi križ u sjaju i čudnome plamenu. Moramo u nj da po-

[90] Riječi sv. Tereze od Malog Isusa, koja je obećala, da će poslati s neba »kišu ruža«.

[91] Iv. XI. 40. Podsjetit ću svoju dobru braću, da onaj Bog, koji »licet sit magnus in magnis, mirabilia tamen gloriosius operatur in minimis« (Off. de SS. Inocent), već više godina stvara najveća čudesa na sami uzdah: »S r c e I s u s o v o u z d a m s e u t e«! — Ponavljamo li taj uzdah u formi devetnice ili 50, 100 puta na zrncima krunice, on može da i najplašivijima udijeli neograničeno pouzdanje, da preporodi najpokvarenije duše, »da obrati najtvrđa srca«. Ali što vam ja govorim? Sav svijet o tome govori; kušajte i vidjet ćete.

divne i duboke promjene pod ovim svetim i spasonosnim znakom!... A možda nam Providnost sprema nova iznenađenja... spas.«[92] Pogledajte kako su u svijetu nastale u zadnjih par godina stavimo svu nadu, njega da molimo i od njega da očekujemo svaki možda nije daleko čas Božji... Čini se da anđeli mira leteći na krilima nade pjevaju ljudima dobre volje: »*Oportet... illum regnare*«.[93] Ili ćeš ti možda odgovoriti hladno kao apostol Toma: *Nisi videro... non credam?*[94]

Nisi videris?! Čuj! U studenome je godine 1902. pariška masonerija izlijepila gradske zidove bučnim oglasom, da pokaže, proklinjući jezikom davolâ, čudesa Srca Isusova: *Venisti huc ante tempus torquere nos?*[95] Ogromna noćna ptičurina s obličjem kardinala nadbiskupa oblijetala je krilima baziliku na Montmartru, hram presv. Srca, sav u svjetlosti i bacala je oštru sjenu na grad i na čitav svijet. Ispod slike bio je natpis: »Voilà l'ennemi — evo neprijatelja«!

Što ti se čini? Framasoni su razumjeli, a svećenik ne će da vjeruje! *Filii huius saeculi prudentiores... filiis lucis?*[96] Ne vidiš li, ili ne ćeš da vidiš? Hoćeš da kritikuješ? Da osudiš? Hoćeš da znaš više nego Crkva? *Si coeci essetis, non haberetis peccatum; nunc vero dicitis: quia videmus! Peccatum vestrum manet.*[97]

Nisi videris?! Ili baš nijesi opazio kroz toliko godina tvoga misnikovanja, da ondje ojačava grad Božji, gdje vlada presv. Srce. *Amor Dei usque ad contemptum sui,* a slabi, ruši se grad Sotone: *Amou sui usque ad contemptum Dei.*[98]

Nisi videris?! Molim te, što želiš više vidjeti? Ta presv. je Srce preobratilo čitav svijet, procvala je svetost u svim društvenim klasama, nedoglednom se brzinom nižu procesi beatifikacije — nov primjer u povijesti Crkve — gle, eto čitavih legija žrtava, koje se s mučenicima takme u junaštvu... Šta želiš više da vidiš? *Noli esse incredulus, sed fidelis.*[99]

Želiš li još kakav dokaz? Svako božansko djelo obično nosi tri znaka vjerojatnosti: opoziciju, plodovitost i posvećenje. Je li tako sa presv. Srcem? Nosi li ono te znakove? Prepuštam tebi da sudiš.

Opozicija! Ima dva vijeka da se bore s jedne strane Isusova ljubav, s druge strane zloba ili nesavjesnost ljudska... Otkupitelj je predviđao tu borbu, kad je rekao svetici, »*da će vladati uprkos svojim neprijateljima*«.[100]

---

[92] Leon XIII. Encikl. »Annum Sacrum«, 25. svibnja 1899.
[93] I. Kor. XV. 25.
[94] Iv. XX. 25.
[95] Mat. VIII. 29.
[96] Luk. XVI. 8. [97] Iv. IX. 41.
[98] Sv. Aug. De civ. Dei, knj. XIV. gl. 28. P. L. 41, 436.
[99] Iv. XX. 27.
[100] Vie et oeuvres II. 241, lettr. 114 à la Soeur Joly; II. 192, lettr. 95 à M. de Saumaise.

Plodovitost! Eto dvaju stoljeća slave, čudesa i divota, vazda novih, što ih svemoguća ljubav stvara na spas bijednicima što mole. Božanska vjernost božanskom tačnošću održava 12 obećanja, onaj veličajni »*konkordat*« među presv. Srcem i ljudima.

Posvećenje! Pa tu ti je slavan niz od 20 papâ — razumiješ li? Čitava legija svetih biskupa, bezbrojnih kao zvijezde na nebu, koji su se ponosili što su svetkovali, širili, preporučivali, nalagali ovu pobožnost, te izričito tvrditi da ništa nije Isusu draže, ništa dušama korisnije, ništa priličnije potrebama današnjeg vremena nego li je ova pobožnost.

Kako vidiš, pretpostavke su silogizma ovjerovljene, dakle je i zaključak ispravan, djelo je to Božje: *Digitus Dei est hic.*[101]

Rečeno je da prisustvujemo novim Duhovima, koji će ugrijati svijet na plamenu presv. Srca. Koliko li puta, ti svećeniče Božji, ponavljaš svaki dan: »*dođi kraljevstvo tvoje*«! Ako ti doista želiš ovo kraljevstvo, tad posvećuj božanskome Srcu djecu, što ti je donose na krštenje; posvećuj mu zaručnike, čiju vezu blagosivlješ; a svako jutro, kada prikazuješ Bogu Ocu Srce Isusovo u sv. Hostiji, smjesti na onu zlatnu patenu, na Otkupiteljevo Srce sve duše, za koje si odgovoran... i budi uvjeren, Isus će ti ih spasti, jer može i hoće da ih spasi; jer je obećao i održaje obećanje: *Non est voluntas ante Patrem vestrum... ut pereat unus de pusillis istis!*[102] Ulij u te duše slijepo povjerenje, beskrajno povjerenje u neizmjernu Isusovu ljubav.[103] Kada ova pobožnost zavlada jednim srcem, posvetit će ga; uđe li u obitelj, preobrazit će je; primi li je jedna zajednica, procvast će u njoj sve što je božansko... proširi li se ona u jednom kraju, postat će on živim ognjištem kršćanskoga života.

PER MARIAM AD JESUM.

Čini li ti se možda teškim sve ovo, slugo Božji? Onda čuj! Isus umirući veli: *Ecce mater tua.*[104] Želiš li uistinu da postaneš svećenik svet i posvetitelj, svećenik po Srcu Isusovu, približi se

---

[101] Izl. VIII. 19. [102] Mat. XVIII. 14.
[103] Vjeruj u milosrđe! Pročitaj krasni životopis Sestre Benigne Konsolate, redovnice Pohođenja iz Koma, koja je umrla za vrijeme rata (1916.). To je život izabrane duše, »male tajnice Isusove«, koju je on odabrao da propovijeda svijetu svoje milosrđe. Naći ćeš u njemu divnih riječi božanskoga učitelja; riječi, koje otvaraju srce nadi, slijepome, beskrajnome pouzdanju u sv. Srce. Reci dušama, koje su pale na dno svih opačina, svih poroka i sramota, reci im slobodno, da je dobrota Isusova neizmjerno veća nego svi njihovi grijesi! Reci im to sa stalnošću, jer nitko nije bliži milosti Božjoj nego onaj, koji misli, da je od nje vrlo daleko, jer ništa nije dostojnije njegovog beskrajnog milosrđa, nego duboka, beskrajna bijeda (isp. Breve vita di Suor Benigna Consolata). Doskora će izaći potpun životopis u dva sveska, koji je obećao izdati O. Kan. Boccardo iz Torina, njezin duhovni vođa.
[104] Iv. XIX. 27.

njemu, njegovu intimnom životu, ali se sjeti, da on taj život uvijek dijeli preko ruku Bezgrješne Majke, koja je i tvoja Majka; sjeti se da je onima, koji su vrlo pobožni ovoj dobroj Majci, određeno da žive punim životom presv. Srca Isusova i da taj život drugima dijele. Uteci se dakle k Mariji neizmjernim pouzdanjem, predaj se potpuno u njezine ruke, i vidjet ćeš kako će sasma prirodno niknuti u tvojoj duši ovaj božanski cvijet pobožnosti prema presv. Srcu. *Per Mariam ad Jesum.* Ne zove li nju sv. Crkva slatkim imenom: *Naša Gospođa od Presv. Srca,* da nas uputi, kako treba da pođemo k Mariji, hoćemo li da dopremo do Srca Isusova.

Per Mariam ad Jesum. Sama je sv. Margareta vidjela, da je Marija redoviti put, kojim dolazimo k Isusu. »*Dušu, koja je prava kći Marijina, blažena će Djevica učiniti pravom učenicom presv. Srca... ona će joj biti osobita zaštitnica na putu k njemu.*«[105] Sveta je redovnica vidjela Srce Isusovo, kako prikazuje božanskome Ocu svoje žrtve »*na oltaru Majčina Srca*«.[106] I čitav njezin život nije imao drugog cilja, nego da svagdje zavlada »*bož. Srce Isusovo, koje živi u Srcu Marijinom*«.[107] Uostalom, zar se ne može svom teološkom ispravnošću reći, da je *Srce Isusovo Srce Djevičino?*[108] Pomisli časkom, da Bl. Djevica nije htjela izreći svoga »*fiat*« — a mogla je to da učini — bi li gdje drugdje Riječ Božja uzela ljudsko Srce? I ako ta prejasna zvijezda danas sjaji na nebu Crkve, komu treba to da zahvalimo, ako ne Mariji? Učinjeno od njezine krvi, hranjeno njezinim mlijekom, grijano njezinom ljubavlju, presv. je Srce ostalo više mjeseci u utrobi Bezgrješne, kao živa Hostija u dragocjenom svetohraništu, a poslije tog dugog boravka, poslije slatkog zajedničkog života u Nazaretu, poslije nego je na Kalvariji, pred očima Majčinim, koplje probilo Srce njezinog Sina, dah toga preslatkoga Srca opaja i danas poslije toliko vjekova Madonu... O kako se pred njom osjećamo blizu presv. Srcu!

CONFIRMA FRATRES TUOS.

Čitatelju! Možda si još tu do nedavno kolebao, pun predrasuda, slabo gorljiv prema bož. Srcu Otkupiteljevu, možda je tvoja ljubav bila hladna, možda je uopće nije bilo. Doista bio bih sretan, kad bi ovo malo mojih riječi pobudilo u tebi živu ljubav, kakvu Isus želi; kad bi od tebe nemarnoga učenika stvorilo požrtvovnog apostola. Ne pitaj, tko je napisao ove kukavne retke... on je sjena što prolazi: *Vox clamantis.*[109] Znaj ipak, da ti je kroz moja nevrijedna usta progovorio Isus; mojim posredništvom on traži od tebe ustrajnost u ovoj pobožnosti, kojoj te je uputio. On hoće, da se i ti opet poslužiš ovim mojim riječima da stopliš druga svećenička srca: *Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, et tu aliquando, conversus, confirma fratres tuos.*[110] Daj predobiji za bož. Srce nove poklonike u duhu i istini, posluži se svakim i ljudskim i božanskim sredstvom, svim beskrajnim blagom tvoga zvanja, svim sposobnostima, što ti ih je narav udijelila. *Argue, increpa,* ako treba,, a nada sve *obsecra* neprestano, radi i moli. Sigurno će tvoji trudi biti blagoslovljeni. Neumorno radi, ali tvoj rad da je razborit i velikodušan: *in omni patientia et doctrina.* A nađeš li sluga Gospodnjih, *qui sanam doctrinam non sustinebunt, et a veritate . . . auditum avertent,* budi njihov apostol; *opus fac evangelistae.*[111] Ako posvetiš jednu svećeničku dušu, posvetio si čitav narod drugih duša; onda si ti doprinio dobar dio u obnovi svega u Kristu.

[105] Vie et oeuvres II. 388, avis 14.
[106] Ib. II. 442, avis 54. [107] Ib. II. 442.
[108] Sv. Aug. serm. de Assumpt. cap. V. P. L. 40, 1145 »Caro enim Jesu caro est Mariae«. [109] Iv. I. 23.

VENITE BENEDICTI.

Svećenici Božji! Vi što vojujete svete bojeve Gospodnje, dajte da vas nečega sjetim. Sjećate li se vi, da je nebeska zaštita obećana svima što se bore za presv. Srce? »*Blagoslovit ću sve njihove pothvate*«. Uputimo dakle duše prema ovom božanskom svjetioniku, vjerujmo i ufajmo nježno i djetinjski u bezdano milosrđe njegovo. Pomozimo mu, da ostvari plan svoje ljubavi: *Omnia traham ad me ipsum.*[112]

I nama će doći dan smrti! Bože moj, kako će težak biti udes onih svećenika, koji nikad nijesu ozbiljno ljubili presveto Srce, onih, koji su se usudili da sude, kritikuju njegove objave, njegova obećanja, njegove riječi; onih, koji su kratkovidnim svojim očima osudili poglede njegova milosrđa; onih, što su nemarom i prezirom odgovarali žeđi njegove ljubavi. *Horrendum est incidere in manus Dei viventis.*[113] Jadnih li *pomazanika Gospodnjih,* koji su uvijenim raspravama, smiješnim doskočicama, bezobzirnim sofizmima one znanosti, za koju sv. Pavao veli da *krivo* ime nosi,[114] grješnim primjerom frivolnog i rastresenog života udaljivali duše od presv. Srca! Riječ je Božja: »Jao onome, koji sablazni jednoga od ovih malenih, koji vjeruju u mene!«[115]

Nesretni svećenici! Grozna je pomisao na njihov prvi susret sa Spasiteljem, koji će onda biti neumoljiv Sudac! Kako li će odlučno, strogim glasom uvrijeđenoga svoga veličanstva reći: *Ego sum Jesus, quem tu persequeris.*[116] Bože moj, kako će strog biti taj sud! Kako li će se grozno njima osvetiti *prezrena ljubav! Et tunc confitebor illis; quia nunqam novi vos.*[117]

[110] Luk. XXII. 32.
[111] II. Tim. IV. 2, 3, 5.
[112] Iv. XII. 32.
[113] Žid. X. 31.
[114] I. Tim. VI. 20.
[115] Mat. XVIII. 6. [116] Dj. Ap. IX. 5. [117] Mat. VII. 23.

Naprotiv dobre svećenike, one što su branili, častili i propovijedali simbol njegove ljubavi, Isus će utješiti i *»bit će im utočište u onom zadnjem času, ne će umrijeti u njegovoj nemilosti.«* A njihova imena, već davno *»upisana u presv. Srcu«*,[118] ne će nikada biti iz njega izbrisana. *Neque mors, neque vita ... poterit nos separare a charitate Dei, quae est in Christo Jesu.*[119]

Jedna je *mala svetica* napisala, *»da ćemo u večer života biti suđeni o ljubavi«*.[120] Zar ste zaboravili one riječi iz evanđelja: *Oprostit će se mnogo onome, koji je mnogo ljubio?*[121] Kakav li će strah i žalost okupiti našu smrtnu postelju, kad ćemo poslije duge službe pogledati naša djela jedno po jedno u svijetlu vječnosti! Možda nijesmo uvijek bili *lucerna ardens et lucens.*[122] Kako li ćemo se osjetiti malenima pred veličajnošću onog zadnjeg časa! Kako li će nam se praznima učiniti naše ruke!

Ali, braćo moja, ne bojte se! *Modicae fidei quare dubitasti?*[122] Pogledajte oko svoje postelje vijenac duša, koje ste priveli Učiteljevu Srcu. Recite mu nježno i povjerljivo: *Verba quae dedisti mihi, dedi eis ... et crediderunt ... Ego te clarificavi super terram.*[124] Gle, anđeli Božji silaze u četama ... došao je veliki čas nagrade, i dok vam se raduju sveti na nebesima, sveta vam Poputbina nosi *zadnji cjelov presv. Srca* ... Ostavi život bez žalosti, vjerni slugo! *Blago tebi, jer si vjerovao!* Tvoji su grijesi oprani u ljubavi.

Čujte još jednom na koncu riječ Isusove prijateljice i osmjelite se za veliki čas: *»Kako je lijepo umrijeti nakon toga što smo nježno i bez prestanka bili pobožni Srcu onoga, koji će nas suditi«*.[125]

Presv. Srce Isusovo, uzdam se u te!

DODATAK.

Obećanja, koje je N. G. I. K. dao sv. Margareti Alacoque za one, koji štuju njegovo bož. Srce.

U letacima i pobožnim knjigama često se netačno iznose obećanja presv. Srca, te pripisuju njemu riječi svetice ili mijenjaju smisao njezinim riječima. Stoga mislim da će svećenicima biti milo, ako im dadem tačan tekst ovog »kodeksa ljubavi«. Citati su povađeni iz djela »Vie et oeuvres de la B. M. M. Alacoque« (Paris — Ponssielque, 1867, izdao samostan Paray le Monial).[126]

Dva razloga prema riječima svetice upućuju sluge presv. Srca, da neprestano proučavaju i pobožno razmatraju ta obećanja. Evo njezinih riječi: »Blago je blagosova i milosti, što ih ovo presv. Srce u sebi skriva, neiscrpivo«.[127] »On će kraljevati uprkos svima, koji mu se opru«.[128] Opažam, da su razna obećanja rasijana po svim spisima svete Margarete. Obećanja se nadopunjuju, ponavljaju, kadšto su identična. Iz ovih tekstova, što ih mi donosimo, izvađeno je ono 12 obećanja, što su raširena među vjernicima, a iznose ad sensum misao svetice.

I. Onima, koji se trude oko spasavanja duša.

»Božanski moj Spasitelj dade mi razumjeti, da će oni, koji rade oko spasa duša, moći ganuti i najtvrđa srca i da će raditi s čudnovatim uspjehom, ako sami budu proniknuti nježnom pobožnošću prema bož. Srcu njegovu«.[129]

»Dosta je da upoznaju duše s njim; ovom bož. Srcu neka prepuste zatim trud da ono prodre toplinom svoje milosti u ona srca, koja je za se sačuvalo. Blago onima, koji se nalaze u tome broju!«[130]

II. Onima, koji nastoje da postanu bolji.

»Nadam se, da će ovo bož. Srce postati bogatim i neiscrpivim izvorom milosrđa i milosti ... da će odalečiti ... pravednu srdžbu Božju na tolike opačine ...« Bog će oprostiti »grješnicima radi ljubavi, kojom on ljubi ovo presv. Srce« ... koje »je kao tvrđava i stalno sklonište svim bijednim grješnicima, koji hoće da se u nj zaklone, da izmaknu božanskoj pravdi«.[131]

»Presveto je Srce svemoguće, da postigne milosrđe.«[132]

»Presv. Srce hoće da veliki broj duša svrne s puta izgubljenja, te uništi u dušama kraljevstvo sotone, a podigne u njima kraljevstvo svoje ljubavi.«[133] »Ja ne znam za nikakvu drugu pobožnu vježbu, koja bi u kraće vrijeme digla dušu do najveće savršenosti.[134]

---

[118] Vidi dodatak I.
[119] Rim. VIII. 39.
[120] Sv. Tereza od Maloga Isusa.
[121] Luk. VII. 47.
[122] Iv. V. 35.
[123] Mat. XIV. 31.
[124] Iv. XVII. 8—4.
[125] Vie et oeuvres II. 286; I. 290.

[126] Drugo je izdanje izašlo 1876. Mons. Gauthey nadbiskup Besançonski, umr. 1918., potpuno je preradio to izdanje i izdao knjigu u tri sveska (Paris, Gigord 1915.).
[127] Vie et oeuvres II. 285. Lettr. 132 au P. Croiset.
[128] Ib. II. 241, lettr. 114 à la soeur Joly; II. 292 lettr. 95 à la M. de Saumaise.
[129] Ib. I. 290; II. 200 lettr. 98 à la M. d. S.; II. 286 lettr. 132 à la M. d. S.
[130] Ib. II. 242, lettr. 114 à la M. d. S.
[131] II. 190, lettr. 95 à la M. d. S.
[132] II. 68, lettr. 33 à la M. Greyfié.
[133] II. 199, letre 98 cit.
[134] II. 285, lettr. 132 cit.

III. Redovničkim zajednicama.

»On mi je obećao... da će izliti blagi izljev svoje goruće ljubavi na sve zajednice, koje ga budu štovale i koje se podadu njegovoj osobitoj zaštiti. On će udaljiti od njih kazne božanske pravde i povratit će im revnost, kad u njoj oslabe.«[135]

»Ne bi trebalo nikakvog drugog sredstva, da se povrati prvašnja revnost i najtačnije držanje pravila u najzapuštenije zajednice, i da dospiju na vršak savršenosti one zajednice, koje žive u tačnom obdržavanju pravila.«[136]

»Koliko li je blagoslova i milosti... odlučio da izlije... na one zajednice, koje budu više nastojale oko njegove časti i slave!«[137]

IV. Dušama dobre volje.

»Svjetovne osobe naći će u ovoj slatkoj pobožnosti sve pomoći potrebite njihovu staležu.«[138]

»Dat će mir njihovim obiteljima.«[139] »Ponovno će sjediniti rastavljene obitelji.«[140]

»Pomoći će im u njihovu radu.«[141]

»Utješit će ih u njihovim nevoljama.«[142]

»Izlit će blagoslov na sve njihove pothvate.«[143]

»U ovom će Srcu one naći utočište za svega života, a osobito na času smrti.«

»Kako li je slatko umrijeti, kada smo bez prestanka bili pobožni Srcu onoga, koji će nas suditi.«[144]

»Oni, koji su pobožni ovom presv. Srcu, ne će se nikada izgubiti.«[145]

V. Apostolima presv. Srca.

»Pokaza mi, kako su u njemu (u presv. Srcu) mnoga imena upisana, jer su željeli širiti njegovu čast. Stoga on ne će dopustiti, da ikada budu odanle izbrisana.«[146]

»On mi otkri blago ljubavi i milosti za one, koji se budu posvetili i žrtvovali tome, da iskazuju i šire, koliko mogu, štovanje, ljubav i slavu njegovu.«[147]

---

135 II. 65 i 68, lettr. à la M. d. S.; lettr. 35 à la Greyfié.
136 II. 286, lettr. 132 cit.
137 II. 191, lettr. 95 cit.
138 II. 286, lettr. 132 cit.
139 Ib. i II. 68, lettr. 35 cit.
140 II. 64, l. 32 cit.; II. 68, l. 35 cit.
141 II. 286, l. 132 cit.
142 Ib. i I. 289.
143 Ib.
144 II. 286, cit. pismo.
145 II. 64 cit. p.
146 II. 70 l. à la M. Greyfié.
147 II. 158 l. 82 à la M. de Saumaise.

VI. Kućama, koje budu držale njegovu sliku.

»Budući da je on izvor sviju blagosova, izlit će te blagosove u punoj mjeri na sva mjesta, gdje budu izložena slika ovoga slatkoga Srca, da je ondje ljudi ljube i štuju.«[148]

VI. Devet petaka.

»Obećajem ti u preobilnom milosrđu svoga Srca, da će moja svemoguća ljubav dati svima onima, koji se budu pričestili svakog prvog petka neprekidno kroz devet mjeseci, milost zadnjega pokajanja. Oni ne će umrijeti u mojoj nemilosti i bez svetih sakramenata, a moje će Srce biti za njih stalno utočište u onom zadnjem času.«[149]

Mnogo se pisalo o ovom obećanju, koje je historički pouzdano kao i sva druga, te ima za se veće jamstvo, u koliko je to bilo jedino, koje je sv. Kongregacija istražila i specijalno odobrila (Estebanez, La grande promesse, s. 18). Mnogo se je, velim, o njemu pisalo, i, što je vrlo čudno, o njemu se čuvala tajna sve do godine 1869., kada je P. Franciosi iznio na javu; bojali su se valjda, da se ta izjava ne da teološki opravdati, ili da će se vjernici njome neispravno poslužiti. Međutim obećana milost nije nešto nova u Crkvi. U glavnom se ona podudara sa *subotnim* privilegijem. Ona se dobiva obavljajući 9 pričesti svakog prvog *petka* kroz 9 mjeseci *redom,* dakle ne u druge dane; ako se red prekine, gubi se pravo na uspjeh. Te pričesti valja primati nakanom da se dade čast presv. Srcu i da se dobije obećana milost; međutim dovoljna je nakana, koju smo izrično napravili na početku reda pričesti, pa je i ne obnovimo svaki petak. Pričesti treba da se dobro obave, ali se ne traži izvanredni žar. Grijesi, pa i teški, ako ih počinimo između jedne i druge pričesti, ne uništavaju privilegija, ako se samo ispovijedimo prije susljedne pričesti. Isto tako, ako bismo sagriješili poslije svih 9 pričesti, ne treba da mislimo, da smo izgubili privilegij devet petaka, ako se dakako pokajemo.

U obećanju nije obećana *bezgrješnost,* nego *smrt u milosti Božjoj* i spas duše, pa bilo to i »per ignem«, t. j. kroz muke čistilišta. Kraj nestalnosti vječnog spasenja, koju je proglasio tridentinski sabor — a ta je nauka sigurna i poslije obećanja — kraj te nestalnosti, velim, pomisli kako li je važan ovaj privilegij, da smiri strah i trepet onih, koji se tako strašno boje svoje slabosti. Uslovi su maleni, plodovi nedogledni. Ali među nerazmjerom jednoga i drugoga postoji *neizmjerno milosrđe.*

Trebalo bi da službenici Božji često obnavljaju svoje pouzdanje, da učvršćuju svoje nade, oslabljene tako često dodirom tvrde i

---

148 II. 64, l. 32 istoj i II. 68 pismo istoj.
149 II. 159 lettr. 82 à la M. de Saumaise.

bolne realnosti, razmišljajući o ovom kodeksu milosrdne ljubavi, a taj je kodeks Bog sastavio po božanskim kriterijima: *ubi abundavit delictum, superabundavit gratia.* (Rim. V. 20).

ŠTO PORUČUJE PRESV. ISUSOVO SRCE SVEĆENIČKOM SRCU.[150]

»Studeno mi je! Žedan sam! Gladan sam!... Reci dobrim mojim svećenicima nek me ogriju svojom ljubavlju... da mi dadu duša, duša, duša!... Ta nijesam li ja umro od ljubavi za njih?

Sve je blago moga Srca otvoreno!...

Što se više narodi od mene udaljuju, što me više istiskuju, to me više moli moja slatka Mati, da otvorim blago ljubavi, milosrđa, posvećenja u svom Srcu!

Dà, pobožnost je prema mome Srcu vrlo raširena, ona me tješi i meni, Spasitelju dušâ, dovodi tolike duše! A ipak, *kako su ljudi daleko od toga, da shvate neizmjerno bogatstvo moga Srca!*... Mati me moja moli, ljubav me moja tjera da prospem ovo blago, i ja zovem dobre duše: nek se utope, nek se izgube u ovom oceanu milosrđa i ljubavi.

O odnesi poruku moga Srca na kraj zemlje; odnesi je, odnesi svećeniku mome! Ja ga toliko ljubim! Svećenika moga, mene drugoga, moj *alter ego!*

A kad bi oni shvatili beskrajnu želju moju, da se stopim, da se slijem sa svakim od njih! Malo ih je, dà malo, koji dolaze do ovog potpunog prisajedinjenja, što ga je Srce moje pripravilo njima na zemlji!...

A što im treba da dođu do toga?

Neka skupe, neka povežu na neki način sve svoje osjećaje te ih sjedine u meni. Ja sam tu, u dubini njihove duše. Ah! glasno im reci njima, svima onima, što se lome za me u ledu sjevera; svima onima, što izgaraju u žaru ekvatora; svim smjelim borcima, što se biju pod mojim barjakom; svima što ginu danju i noću u službi duša; svima, koje progoni tjeraju; svima, koje trud mori, koje opreke biju, koji patnju pate u službi mojoj... *svima prikriči, da ih ljubim; zamoli ih, neka čuju slatki, neodoljivi poziv moga Srca.* Reci im, da

[150] Ovaj spis našao je P. Le Cerf, misijonar Družbe Marijine među duhovnim spisima svoga redovničkog brata P. Nicoleta. P. Nicolet je napisao život Bl. P. Chanela i bio je upravitelj jednog teološkog seminara u Bretanji, a umro je u Rimu u ožujku 1900. god. Naslov je spisu bio: »Message du S. Coeur au cour du prêtre«. Na njemu nema auktorovog potpisa, ali sudeći po pismu nije ga napisao pokojni P. Nicolet. Spis je odobrio Pio X., i tako se raširio u tisućama primjeraka na sve strane svijeta i bio je od velike duhovne koristi mnogim svećenicima. Pročitaj ga više puta, polako, razmišljajući... ispituj savjest i stvaraj odluke... Grandis tibi restat via... (III. Kralj. XIX. 7). Pogledaj: Le Cerf: Notice sur le Message.

ih zovem. Neka siđu u dubinu duša svojih i tu nek se sjedine s Onim, koji ih ne ostavlja nikada... Neka na koji način postanu jedno sa mnom. A onda kolikim li ću ih blagosovima obogatiti!...

Otajstveno i božansko ovo ujedinjenje bit će početak novoga života, života svetijeg i plodnijeg nego li je to bio doslije...

Mnogo je svećenika, koji poznaju teoriju duševnog sjedinjenja sa mnom; mnogi bi htjeli da se ujedine sa mnom, ali ne znadu puta! Malo li svećenika, pa i od onih pobožnih, revnih, najboljih prijatelja mojih znade, da sam ja *tu, u dnu njihove duše* i da hoću, da želim, da ta duša bude *jedno* sa mnom!... Zašto?... Jer oni žive na površini svoje duše. Ah! kad bi oni htjeli da se uklone osjetnim stvarima, da se skriju od ljudskih utisaka, pa da zađu tako *sami u najskrovniju otajnost svoje duše, u dno, ondje, gdje sam ja!* Brzo bi me onda našli. I kakav li bi bio njihov život: život jedinstva, život svijetla i ljubavi!...

Mnogi su svećenici na dobrom putu i paze sami na se, pa su stoga zadovoljni i ne traže ništa više... No ti neka pristupe mojoj Majci; neka pristupe pouzdano, jer je ona i njihova Majka. Oh, kako ih ona ljubi! Ona je tako vesela, što može da me moli za njih! I ona, moja slatka Mati šalje me da otvorim sve blago svoga Srca, da pošaljem novu poruku svim dobrim dušama, a navlastito dobrim svojim svećenicima. Ona je radost Srca moga, ta moja slatka Mati. Ona neka bude i vaša radost. I znajte: ova, Mati božanske ljubavi, ima tajnu ovog divnog ujedinjenja, što ga Srce moje, rastapajući se od milosrđa i ljubavi, pruža sada svim svojim svećenicima kao novo i izvanredno sredstvo posvećenja.«